

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Aliæ solutiones refutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

ens rationis est cognoscibile à creatura, concedo,

21 Sed contra; quia impossibile est, quod aliquid sit cognoscibile respectu potentiae finitae, & quod non sit cognoscibile respectu potentiae infinite, & impatiens, quae eminenter continet creaturam, & sic patet, quia illud, quod est intelligibile à potentia creata, est aliquid intelligibile: sed aliquid intelligibile necessario includitur sub omni intelligibili; sicut aliquid possibile continetur sub omni possibili, & aliqui homo sub omni homine: sed omne intelligibile est obiectum omniintelligentiae: ergo aliquid intelligibile continetur sub obiecto omniintelligentiae: sed non est alia omniintelligentia, nisi intelligentia omnem gradum intelligentiae, & omnem perfectionem intelligentiae comprehendens; atqui nulla est huiusmodi, nisi infinita intelligentia, & nulla est infinita intelligentia, & infinite perfecta, nisi intelligentia infiniti, & infinite perfecti intelligentis, & hic est solus Deus: ergo illud, & quodcumque intelligibile est, continetur, & comprehenditur ab omni intelligentia Dei; sicut aliquid & quodcumque possibile ab infinita potentia Dei comprehenditur: sed ens rationis est aliquid cognoscibile: ergo ens rationis comprehenditur ab omni intelligentia Dei, alias Deus non esset infinite intelligens, quia esset aliquid intelligibile, quod non caderet sub intelligentiam diuinam, sicut Deus non esset omnipotens, si aliquid possibile à creatura, non posset facere Deus. Et ratio est, quia singulare, vel particulare continetur sub vniuersali; vnde ex eo quod deficiat aliquid particulare deficit veritas vniuersalis, imo contradictorium est, & maxime impossibile, quod singulare, vel particulare non comprehendatur sub vniuersali; vnde si est vniuersalis haec veritas: omnis homo est animal rationale, subsistit taliter, quia omne, & quodcumque, & quicumque homo est animal rationale: ergo si est vera haec vniuersalis propositio; Deus intelligit omne intelligibile, & ideo est omniintelligens, & infinite intelligens: ergo ideo est vera, quia aliquid, & quodcumque intelligibile intelligitur à Deo, alias si Deus est omniintelligens, hoc est omne intelligibile sciens, sicut omnipotens omne possibile potens, & etiam est verum quod intelligibile non intelligit: ergo haec sunt duae propositiones verae simul Deus hoc intelligit, Deus aliquid non intelligit: sed omne intelligens, aliquid non intelligens sunt duae contradictoriae: ergo verificarentur duae contradictoriae; sicut enim omnis homo est animal, & aliquis homo non est animal, sunt duae contradictoriae; ita similiter, omne intelligens, id est Deus est omne intelligens, Deus est aliquid non intelligens sunt duae contradictoriae: sed quando vna contradictoria est vera, altera est falsa: ergo si ista propositio est fide sancta, & verissima, non solum propter reuelationem: sed etiam propter lumen euidentis intellectus, Deus est omniscius, id est sciens omne; sicut Deus est omnipotens, id est omne potens, falsa erit eius contradictoria; Deus est non sciens aliquid: sed ens rationis est aliquid scibile: ergo falsum est dicere Deus est non sciens ens rationis.

SUBSECTIO I.

Aliae solutiones refutantur.

Dices, sicut non omne possibile continetur sub obiecto omnipotentiae, nam peccatum est aliquid possibile à creaturis, & non est possibile a Deo, sic non omne possibile est scibile à Deo, scilicet ens rationis.

Contra primo, quia in peccato omne quod est possibile continetur sub omnipotentia, & nihil possibile in illo fugit potentiam diuinam; nam in peccato & datur positivum peccati, v.g. in odio Dei vitalis illa entitas supra quam cadit malitia, & hoc ut bonum sit à Deo, ad materiam peccati, & ad positivum eius Deus ut prima, & infinita causa concurret simpliciter, & immediate: & datur malitia, haec autem, cum non sit propriè ens sed in sententia Patris Vaz, ens rationis, & in sententia communi est non esse, & sic non est possibile: sed quia est carentia entis, est defectus entis, & ut sic potius est defectus possibilitatis, quia cum possibilitas sit ad esse, & in carentia non detur esse, imo est absentia esse, v.g. cecitas non est aliquid: sed potius est non esse vilis in oculo, seu defectus illius, & sic facere talem carentiam, potius arguit defectum faciendi, quam potentiam faciendi; & ideo dixit D. Augustinus, tantum ab esse ut diminuat potentiam in Deo non posse facere malitiam peccati, ut potius arguat infinitam potentiam, & in creatura arguit impotentiam potentia ad peccatum; vnde in malitia peccati non datur propriè fieri, sicut non datur propriè esse; vnde licet haec malitia non possit fieri à Deo, nihilominus ideo non est verum dicere, aliquid propriè possibile non potest fieri à Deo, cum illa malitia non sit aliquid possibile propriè: sed ens rationis verè, & propriè cognoscibile: ergo ens rationis continetur sub scientia diuina, & verè, & propriè cognoscitur à Deo, cum ab illo cognoscatur omne propriè, & verè cognoscibile; haec minor sic probatur, quia ens rationis potest cognosci ut ens fictum merè speculatiue: sed hoc non est esse cognoscibile fictè, & impropriè, sed verè, & propriè: ergo ens rationis est verè, & propriè cognoscibile. Minor sic probatur, tunc datur vera cognitio alicuius rei, & cognoscibile est verè, & propriè cognoscibile quando cognoscibile adequatur cum cognitione, & cognitio cum illo, hoc est quando cognoscit obiectum ut in se est; sed quando cognoscit ens rationis, ut ens apparens, & fictio cognoscit ens rationis, sicut est, & adequatum, cognoscitur ens illud, sicut est, & adequatur cognitio cum cognoscibili: ergo verè, & propriè cognoscitur: ergo ens rationis est verè, & propriè cognoscibile: sed omne verè cognoscibile debet cognosci à diuina scientia, & continetur sub cognoscibili diuino: ergo ens rationis, &c.

Et si dicas, ens rationis solum fictè co-
gnosci.

Contra; quia si ens rationis solum fictè posset cognosci, non posset cognosci ut ens rationis: sed omne quod est, eo modo quo est, est cognoscibile: ergo ens rationis potest cognosci, quo est, & ut ens rationis est: ergo potest cognosci.

Quæst. VIII. Vtrum Deus cognoscat, &c. 41

gnosci verè, & non fictè; quod autem ens rationis possit cognosci vt ens fictum, patet: Cognoscibilitas alienius est capacitas rei, vt cognoscatur vt est, quæ sequitur rem ita vt nulla res detur quomodocumque, in qua non detur sua cognoscibilitas: ergo in ente rationis eo modo, quo datur, datur capacitas, vt cognoscatur vt est: ergo vt cognoscatur, vt ens fictum. Virgetur euidenter; quia impossibile est, vt actu sicut fictum cognoscatur, & quod in illo cognito vt sic non detur capacitas passiva, vt cognoscatur; nam ab actu ad potentiam evidens sit argumentum; v. g. hoc est evidens argumentum: ergo cognosco actu: ergo possum cognoscere: sic similiter ens rationis cognoscitur vt ens fictum, & apparet: ergo potest cognosci, vt actu cognoscitur: sed actu cognoscitur vt apparet, & fictum & vt ens rationis: ergo potest cognosci vt sic. Minor sic probatur; quia à me nunc cognoscitur sic, quando in hac definitione dico, ens rationis est ens fictum, apparet & non verum: ecce à me actu cognoscitur, vt est: ergo verè, & propriè & cognoscibile: ergo verè est cognitum à Deo.

26 Nec obstat dicere, quod totum esse entis rationis est cognosci, & cum ens rationis sit fictum, cognosci etiam erit fictum.

27 Contra, quia aliud est obiectum cognitionis, aliud est cognitio ipsa; cognitio enim est realis, & obiectum est fictum; unde licet obiectum cognitionis ratione fictionis non sit verum, & reale, nihilominus tamen cognitio ipsa realis est, & non ficta v. g. ex eo quod cognoscam ego cognitionem falsam, si ipsam cognoscam vt falsam, non sequitur vt falso eam cognoscam, aut quod cognitio illa reflexa sit falsa: sicut non colligitur bene, ex eo quod cognoscam cognitionem hæreticam, si vt hæreticam cognoscam, me hæretice cognoscere, alias quicumque cognoscens hæresim, seu errorem alterius in hæresim incidere necessest; unde qualificatores Inquisitionis, Inquisitores & quod caput est ipse Deus, qui apertè cognoscit, certissimè, & euidenter hæresim, hæretice cognosceret, aut hæreticus esset; quæ omnium maxima hæresis est. Item Deus, qui certissimè percipit falsam cognitionem, & mendacium creaturæ falso, & mendaciter cognosceret: sed non falso cognoscit licet cognoscat falsam cognitionem, quia cognoscit falsum sicut falsum: ergo etiam licet cognoscatur ens fictum, cum tamen cognoscatur vt fictum non fictè, sed verè cognoscitur: ergo est verè cognoscibile, sicut cognitio falsa, licet falsa sit, est tamen verè cognoscibilis.

28 Virgetur, quia mendacia, quæ ab hæreticis proferuntur, v. g. quando Arius asserbat, & pertinaciter docebat in Deo dari negatione personarum diuinarum, & Eutiches asserbat, non dari animam in Christo, & Monotelitæ, qui negabant duas voluntates in eodem Christo Domino; hæc enim mendacia habebat pro obiecto negationes fictas, quæ sine dubio erant entis rationis, negationes nimirum rationis. Item alij hæretici, qui ponebant quatuor personas in diuinis, & fingebant Spiritum sanctum incarnatum esse v. g. Montanus, & Tertolianus, talia enim mendacia proferentes, ac fingentes illam tertiam personam, & hanc vnionem hypostaticam sine dubio entia rationis efficientia: & ratio est manifesta petita ex definitione efficientia: entis rationis, quia nihil aliud

est efficere ens rationis, quam cognoscere rem aliter ac est; atqui isti cognoscebant diuinitatem, & Spiritum sanctum aliter ac est, & non eo modo quo est, scilicet cum quarta persona, quam non habet diuinitas, & cum vnione hypostatica, quam non habet Spiritus sanctus, & idem est de Gilberto Porretano, qui ponebat distinctionem realem inter attributa diuina, relationes, & diuinitatem; atqui hæc omnia figmenta verè vt figmenta cognoscebant Concilia, Sancti Patres, & tota Ecclesia, quæ damnauit illa, tanquam figmenta, & mendacia opposita veritati fidei diuinæ à Deo reuelata; itaque media reuelatione, & luce diuina cognoscebant apertè falsitatem illorum figmentorum: ergo secundum ipsam fidem non potest dici, Deum non cognouisse illa, quia propter quod vnumquodque tale, & illud magis; nam si Ecclesia lumine diuino cognoscit ipsa, à fortiori eodem lumine proprio talia figmenta comprehendit, & perfectissimè cognouit; quia certum est de fide, hæc omnia puniri à Deo qui ponderator est cordium; atqui Deus punit ea, quæ perfectissimè cognoscit, quia ad mentis culpæ accommodat proportionatam poenam quam non potest accommodare nisi vltimo, & comprehensiuè penetrando, quo genere, quo ordine, & modo sit peccatum illud, aut mendacium, & qua ratione à diuina veritate discordet; ergo perfectissimè cognouit Deus omnia figmenta hæreticorum æternis inferorum penis punienda, præcipuè quia si Deus immediate concurrat ad omnem intellectionem, vt agens infinitè liberum, & intelligens, necesse est, vt cognoscat perfectè figmenta illa facta ab intellectu.

Atqui, vt iam probatum manet, talia figmenta sunt entia rationis propriissimè: ergo Deus secundum rationem naturalem, & fidem nostram perfectissimè cognoscit entia rationis ab intellectu creato fabricata.

Secundò contra: quia in hoc distinguitur omnipotentia à scientia Dei, quod respectu illius potest dari aliquod operabile, quod non sit possibile à Deo propter summam imperfectionem, quam exigit in suo operari; v. g. peccatum sub ratione formali malitiæ ita est imperfectum & eam imperfectionem refundit in operantem, vt non possit sine summa imperfectione produci peccatum formaliter; unde hoc saltem possibile à creatura fieri, non potest fieri ab omnipotentia Dei: sed nullum potest dari cognoscibile, quod dicat imperfectionem in sua cognitione respectu cognoscentis infiniti; imo maxima imperfectio esset in scientia Dei si aliquod etiam imperfectissimum obiectum non cognosceretur ab illa, quid enim imperfectius potest inueniri odio formali Dei, nihilo, priuatione, ignorantia, errore, & hæresi, & nihilominus non cognoscere hæc imperfectissima esset summa imperfectio, & limitatio diuinæ scientiæ, & econtra summa perfectio cognoscere omnia, etiam hæc minutissima; nam summa perfectio luminis est etiam infima, & imperfecta illuminare; quia quanto magis illuminat, tanto magis habet perfectionis extensiuæ & intensiuæ; & sic ratio quare sol perfectissimus est inter omnia sydera in suo esse, non est alia, nisi quia tot & tam varia, multa, ac minutissima illuminat, & in prouidentia diuina summa perfectio est, quod æquè attendat ad gubernationem maximorum entium, ac ad minimorum moderationem.

31 Et ratio discriminis inter potentiam, & scientiam est, quia cum effectus oritur à causa, & actio, qua producit ille intimè emanat à causa per quam accipit esse effectus, ipsi causæ attribuantur imperfectiones, & defectus quos habet effectus, quia tales defectus potius sunt in existentia actuali, quam in pura possibilitate: ergo si causa tribuit existentiam & esse effectui producendo ipsum, ita similiter producat imperfectionem eiusdem, ac per consequens erit causa talis imperfectior, quæ refunditur in talem causam efficienter, sicut formaliter refunditur in ipsum effectum; nam imperfectio effectus respicitur in operatione illius, quia eo modo est fieri, quo est factum esse: sed operatio, per quam producit effectus, constituit causam in esse operantis formaliter per suum ipsum esse, inde est quod constituat causam efficientem in perfectione propria, quam in se habet, vt quantitas constituit rem quantam, & rem figuratam constituit figuram per ipsam entitatem, quam in se habet: ergo si operatio, qua producit aliquod imperfectum est operatio imperfecta, & ipsa operatio per suam imperfectionem constituit causam à qua fluit in esse operantis: ergo constituit ipsam in esse operantis imperfectam: ergo æquo iure de primo ad vltimum, vt diximus, imperfectio, & malitia effectus imputatur causæ, à qua intimè emanat effectus, & operatio.

32 Obiectum autem cognoscibile, cum merè terminativum extrinsecum sit tam respectu cognitionis, quam respectu cognoscentis, neque cognitio, quæ emanat à cognoscente, vniatur intinsecè cum effectu, nihil accipit ab effectu imperfectionis, ac proinde certum est, quod ex defectu illius nihil refundatur in cognoscentem, quia nec obiectum intimè emanat à cognoscente, nec cognoscentis est causa, quare tale obiectum sit imperfectum; vnde minimè debet ei tribui, v.g. maximus defectus refunditur ex odio Dei in illud operantem, & nihilominus nulla imperfectio, nec defectus refunditur in illud cognoscentem ex illius cognitione. Item summa imperfectio est mentiri, hæresim proferre, & peccatum facere, & nihilominus nulla est imperfectio hæc omnia facta ab alio cognoscere supra gradus gravitatis, quos hæc omnia continent; imo maxima perfectio est, & sic à iustis, à beatis, & à Deo hæc omnia cognoscuntur, imo adeo bona est hæc cognitio gravitatis peccati, vt sit principium fugiendi peccatum, & convertendi se ad Deum, & amandi illum. Tandem ea est perfectio illius vt sit participatio luminis Dei, Deus enim quomodo varios gradus suppliciorum decrevit, nisi ponderando gradus gravitatis peccatorum; vnde cognitio clara peccati perfectio est, & nihilominus summa infelicitas miserie est facere peccatum, & ex vno refunditur perfectio, & ex alio imperfectio, ita vt peccatum, & hæresim facere est imperfectio & continere sub obiecto potentie peccatum est imperfectio creatura, quæ non cadit in Deum propter infinitam perfectionem suam, & nihilominus habere sub obiecto suæ scientie est perfectio, vt dictum est: ergo perversè dicitur ab adversariis, quod sicut aliquod possibile non continetur sub omnipotentia Dei, ita aliquod scibile non continetur sub scientia Dei; male enim arguitur, quia ex prima non continentia accrescit, indicatur, seu colligitur summa, & infinita perfe-

ctio primæ regulæ indefectibilis, & ex secunda non continentia colligeretur, & refundetur in Deum summa imperfectio scientie; vnde colligeretur sine dubio Deum non esse.

Instatur; quia si per impossibile (quod certe possibile est, imo de facto est certissimum) fieri ens rationis non esset cognosci in sententia Patris Vazq. absque dubio hic author concederet efficientiam entis rationis in Deo, & non posset concedere efficientiam; imo ideo de facto negat, quia iudicat, scire esse efficere; nam si scire non esset efficere, scire esset perfectio, & efficere imperfectio: ergo male arguitur ex non posse ad non cognoscere, dicendo aliquid non potest Deus facere: ergo aliquid non cognoscit, & sic bene potest Deus non facere ens rationis, & peccatum propter suam imperfectionem, quæ non datur in cognitione peccati entis rationis.

Confirmatur: Deus ob infinitam suam perfectionem in intelligendo non potest non intelligere omne id quod aliquo modo habet rationem entis, & intelligibilis, quare dixit D. Thomas 1. p. q. 14. art. 9. Deum cognoscere omnia, quæ sunt in potentia opinandi, imaginandi, vel quocumque modo significandi: sed ens rationis est in potentia imaginandi, & cogitandi, cum de facto cogitetur à mente creata; & aliquo modo est ens, & intelligibile: ergo Deus intelligit ens rationis. Maior est nota, & constat ex D. Paulo ad Hebr. 4. cum nihil invisibile sit in conspectu eius: sed omnia nuda, & aperta sunt oculis eius. Minorem vero probat commune Dialecticorum & metaphysicorum placitum: quod affirmat esse rationis esse quoddam genus entis à re alia diversum, & omnes Doctores, quamvis negent communem entis conceptum præcisum ab ente reali, & rationis, affirmant tamen nomen entis non merè æquivocare, & casu participari ab ente rationis: sed per aliquam analogiam, & proportionalitatem ad verum ens reale; & adducit pro hac sententia Suarez Aristotelem 4. met. in principio; ubi analogiam entis declarat etiam in ordine ad negationem, & privationem, & l. 5. cap. 7. diuidit ens in reale, & rationis, in quo libro non distinguit nomina merè æquivoca: ergo ens rationis est aliquomodo ens, & intelligibile.

Vrgetur; posse intelligere, quod intelligibile est & de facto illud intelligere, etiam si in propria entitate obiectiva sit maxime imperfectum, est maxima perfectio: sed ens rationis est aliquomodo intelligibile, etiam si maxime imperfectum sit in entitate obiectiva: ergo posse illud intelligere, & de facto illud intelligere, est maxima perfectio: sed maxima perfectio Deo denegari non potest: ergo Deus potest, & de facto intelligit ens rationis. Maior constat ex ipsis terminis, nec opus est alia probatione, cum intelligere, & scire in suo conceptu formali nullam includat imperfectionem: sed sit perfectio simpliciter simplex ex eo quod ad res imperfectas aliquo modo terminetur tanquam ad obiectum; Deus enim intelligit corporalia, cum hæc imperfecta sint spiritualium substantiarum comparatione. Minor iam probata manet; nam omne quod intelligitur ab humano intellectu, est aliquomodo intelligibile: sed ens rationis intelligitur ab intellectu humano, illiusque terminatur cognitionem; ergo ens rationis est aliquomodo intelligibile: ergo intelligitur à Deo.

Nec obstat dicere, quod ens rationis sit aliquomodo

Quæst. VIII. Vtrum Deus cognoscat, &c. 43

quomodo factibile, & non sit: ergo licet sit cognoscibile, non ideo debet cognosci à Deo.

- 37 Contra, quia iam supra impugnatum est hoc ex discrimine, & differentia, quæ versatur inter scientiam, & omnipotentiam Dei; nam ex effectione imperfectio refunditur in efficientem, sicut ex cognitione imperfecta, quæ facta est; & ideo effectio entis rationis dicitur imperfectio efficientis illud, non autem refunditur imperfectio entis rationis verè cognoscibilis in cognitionem infirmam, & perfectè cognoscentem illud, vti est; sicut in exemplo peccati patet, vbi cognoscere peccatum est perfectio, & efficere non est nisi imperfectio: ergo licet efficere ens rationis non deat in Deo, sicut nec datur efficere peccatum in ipso, nihilominus reperitur in eo cognoscere vtrumque propter rationem dictam.

SVBSECTIO II.

Secundum argumentum principale ponitur.

- 38 Omne ens participatum comprehenditur à Deo infinita, & perfectissima comprehensione, tam intensiva, quam extensiva: sed virtus factiva, seu cognoscitiva entis rationis est ens participatum à Deo: ergo comprehenditur ab ipso.
- 39 Tunc sic; si Deus non cognosceret clarè, & distinctè ens rationis, Deus non comprehenderet virtutem factivam vel cognoscitivam entis rationis: sed Deus necessario comprehendit: ergo Deus necessario cognoscit distinctè, & clarè ens rationis. Quod autem Deus comprehendat virtutem factivam entis rationis, hoc est intellectum creatum, omnemque creaturam, est de fide, & evidens lumine naturæ, quia cum Deus sit agens intellectuale, nihil producit, quod ignotum sit suæ scientiæ divinæ, & cum cognoscibilitas effectuum creatorum sit finita, & limitata, & Deus habeat infinitam cognitionem, Deus non solum comprehendit, sed supercomprehendit, vt ait Augustinus, & superat infinita comprehensione quicquid cognoscibilitatis est in effectu. Minor, in qua est tota difficultas, sic probatur. Non comprehenditur extensivè causa, & intensivè contentia alicuius, quin comprehendatur omne, quod dependet, & oritur à causâ, vel quasi causâ illius, maxime si sit essentialiter hoc: sed ens rationis dependet essentialiter à virtute factiva creatâ; ergo ad hoc vt comprehendatur virtus hæc factiva, vel potius factiva entis rationis, necessario debet clarè & distinctè cognosci ens rationis, quod dependet essentialiter à tali virtute factiva illius. Maior probatur ex verbis ipsius Patris Vazq. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 5. cap. 3. n. 15. vbi assignans modos comprehensionis sic ait; aliter autem modo dicitur res aliqua comprehendere, quando non tantum cognoscimus quicquid est in illa formaliter: sed etiam quicquid eam consequi, vel ab ea dependere potest; id enim ad eam aliquomodo pertinet; & rationem reddit, n. 17. his verbis, quia ad rem intelligibilem quatenus ad intellectum refertur, non solum dicuntur pertinere quæ illi intrinseca sunt; sed etiam, quæ ex illa fieri, aut deduci possunt, tanquam aliquid illius, sic enim intelligimus quid ipsa possit, quo circa vt ipsa etiam in

I. P. Tom. II.

intellectuali cognitione comprehendatur, necesse est cognosci quæ ab ipsa oriri possunt; sic dicitur non comprehendere aliquid principum, nisi penetremus omnes conclusiones, quæ ab ipso oriri, & deduci possunt.

Quæ doctrina sumitur ex D. Augustino 4. de *Genesi ad liter. & lib. 11. de civitate Dei, & epist. 112. cap. 8.* sic dicente. Tunc aliquid comprehenditur, cum totum ita videtur, vt nihil illius lateat cognoscentem; & ex D. Thoma 1. p. *quæst. 12. art. 8.* Divo Anselmo in *Monologio, cap. 28.* Tunc sic res non comprehenditur ex his Doctoribus, quando non cognoscuntur omnia quæ ab ipsa oriuntur, & dependent: sed ens rationis dependet essentialiter, & oritur à virtute intellectiva: ergo non comprehenditur virtus intellectiva à Deo, nisi cognoscatur ens rationis, quod dependet essentialiter ab illa, quod etiam à priori sic probatur.

Tunc aliquid comprehenditur perfectissime, 41 quando tota cognoscibilitas illius penetratur à comprehendente: sed si ens rationis non cognosceretur, non penetraretur tota cognoscibilitas intellectus à Deo: ergo non comprehenderetur ab ipso. Maior evidens est. Minor sic demonstratur; illud pertinet ad cognoscibilitatem, quod continetur in virtute, vel quasi virtute illius, & ideo omnes creaturæ pertinent ad cognoscibilitatem comprehensivam Dei, quia continentur in virtute Dei, & dependent essentialiter ab illa; vnde creatura dicitur aliquid creatoris, & sic non potest comprehendere Deus, nisi cognoscantur omnes creaturæ possibiles, vt ait ipse Vazquez tom. 2. 1. part. disp. 144. sed ens rationis continetur, & dependet essentialiter à virtute intellectiva creatâ: ergo pertinet ad cognoscibilitatem illius; quod autem dependeat, sic patet, quia illud dependet essentialiter ab aliquo, quod totum suum esse habet essentialiter ab illo, & non potest aliter esse vlla potentia: sed ens rationis habet esse essentialiter à potentia cognoscente, ita vt non possit aliter habere esse: ergo ens rationis dependet ab intellectu, vel potentia creatâ.

Confirmatur: comprehensio Dei est infinita, 42 & infinite perfecta in esse cognitionis: sed non esset huiusmodi, si non cognosceret omnia, quæ dependent essentialiter ab intellectu qui comprehenditur: ergo ad hoc, vt Deus perfectissime comprehendat intellectum humanum, non solum debet cognoscere entitatem, & formalitatem intellectus: sed etiam ens rationis, quod est aliquid intellectus, & dependet essentialiter ab illo. Maior evidens est. Minor sic probatur. Illa cognitio est infinite perfectissima, quæ penetrat omne illius, quod comprehenditur, & ideo D. August. dixit pertinere ad comprehensionem, quæ perfectissima, & infinita cognitio est, vt nihil lateat illius, quod cognoscitur cognoscentem, & nihil illius, vt cognoscibile est, sit extra cognoscentem, quia infinitum vt infinitum, omnia comprehendit: sed si cognitio Dei non cognosceret omne, quod est intellectus, non penetraret omne illud quod est intellectus humani, qui comprehenditur: ergo non esset infinite perfecta. Probatur prima consequentia, ens rationis est aliquid intellectus humani, cum dependeat essentialiter ab illo tam in fieri, quam in conservari, & continetur in illo, vel cognoscitur, vel produciunt; nam ideo creatura est aliquid Dei, quia conservatur, & fit essentialiter, & continetur